

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 ft — Félévre 2 ft — Negyedévre 1 ft. Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	--	---

Karácson ünnepén.

Évszázadok sötétségének, évszázadok sivárságának, az emberi élet czéltalan bolyongásának e nagy mindenségben, mindazok oszlatója volt évszázadok előtt a Te születésed kicsiny Bethlehemben és szerény jászolyban oh fölséges, oh dicső, oh imálandó... kis Jézus.

Téged küldött Isten egyszülött fiaként a világ megváltójának, emberek tanítójának; Te vagy az élet eszménye; Te vagy a megtestesült Ige! ..

Menyei gloria között, soha testet sem öltve mint láthatatlan lélek is leszállhattál volna közénk s hinthetted volna el az ember földi rendeltetésének sarkoló eszméit.

De Te szent és szeplőtelen fogantatással testet öltél; a keresztényi erények egyik legszebbikét születéseddal akarád közénk hinteni, emlékének maradandóságával az... alázatoságot!

Bölcsöd egy kicsiny jászoly volt; születésed rejtett és zajtalan s a világ mégis megmozdult rá.

Koronák porba hullottak előtted, bölcsék imádásodra jöttek, a százados sötétség oszlani kezdett, a szív sivárságába a szeretett lopodzott be s az emberi élet téveteg, ingatag utjai biztos irányt vettek.

Mert Te a világ világossága vagy öröktől és örökön örökké oh felséges, imálandó kis Jézusunk; Isten-ember!

És születésed óta évszázadok mulottak el! Évszázadok zivatarja vágatott el az emberiség fölött.

Nemzetek születtek, nemzetek haltak ki; eszmék merültek föl és buktak újra el; a zsarnokság csodáit is megemésztette az idő vas foga.

Termelő ész, alakító kéz csodáit megbámulta időszakonként az emberiség, de mindez elmúlt mint csillogó buborék, mert ezt mind csak ember, véges ember alkotá.

Sem nyelv, sem testvérség nem képes az emberiséget összeforrasztani,

csak a te földön túli tanításod oh Isten-ember!

Ezer érzést dobogató, ezer vágy teljesülését — ohajtó szív; ezer emberi törekvést termelő ész, ti mindmind csak szétvonjátok az emberiséget.

Egy, csak egy érzelem az mi a szét bontott nemzetiséget, nyelvet, vágyat, önzést és mindent egyesít... vigaszt, erőt, megnyugvást nyújtó... hit!

Árvák jajjait, éhezők panaszát, kétségbeesetteknek erőt, szomorkodóknak vigaszt, gyengéknek támaszt, szóval minden fájdalom és gyengeség és minden gyarlóság kimeríthetlen gyógyító balzsama egyedül te vagy édes kis Jézus, megtestesült eszménye az isteni... hitnek!

A te születésed megfordítá a világ képét, a te tanításodra van helyezve a világ főállása és léte. Mert a Te tanításod a hit, remény és szeretet, az eszményi életét az emberiségnek alapítá meg.

Ma, születésed szent emlék-ünne-

A „CSONGRÁDI LAP” TÁRCZÁJA.

A nőkről a férfiaknak s a férfiakról a nőknek.

Ujvári Belától.

Ha azzal kezdeném, igen tisztelt hölgyeim, hogy mihelyt illatos toilette-szobájukba lépnek, zuzzák szét valamennyi háromszáz tükrüket, megmosolyognának. Pedig az ellenség kimélete nem érdemel! Hogyan? — a tükör az önk ellensége? Látom az ellenvetést kellemes ajkukon: a tükröt önk mindnyájan barátjoknak tartják és szeretik.

De honnét e bámulatos egyhangúság, honnét az izlés e ritka összhangja?

Azt, hogy a falu, a város, a főváros és az ország minden hölgye egy férfit szeressen, vagy azt, hogy a falu, a város, a főváros, s az ország minden férfia egy nőt imádjon eszményképeül, velem együtt bizonyára önk is képtelenségnek tartják. De nemcsak képtelenség, az izlések egyformasága szerencsétlenség is volna. Képzelnék önk maguknak egy országot, a melyben egyetlen kiválasztott kivételével, minden hölgy petrezselymet árulna s egyetlen kiválasztott kivételével, minden férfi kosarat hordana: szerelmi szájkosarat! Képtelenség — nemde? S szerencse, hogy képtelenség; szerencse, hogy az izlések különbözők, hogy nem mindnyájan szeretjük a zöld színt, mert egy egészen zöldbe öltözött társaság valami irtóztató volna; hogy nem mindnyájan lelkesedünk a szőlőgerend nedvéért, hanem akadnak köztünk sörivők is, mert különben a komlóból is bort sajtolnának az emberek, a mi rettenetes volna s hogy a hangszerek közül nem mindnyájan adunk a zongorának előnyt, mert különben minden házban volna zongora, a mi iszonyú volna! Nem! Izléseink különbözők s különböző izléssel békességesen élünk meg egymás mellett. Egyenlő izlés mellett kivessze az emberi faj.

De ha izléseink különbözők, hogy van mégis, hogy önknek, igen tisztelt hölgyeim, egy dologra nézve mégis bámulatosan egyforma izlésük van? Azért, mert ez az „egy dolog” a — tükör. Igen, igen: a tükröt önk mindnyájan szeretik s nem is igen kecsgettem magam, hogy toilette-szobájuk négy száz vagy ha keveset mondtam? — legyen hát: ötszáz tükréből még a legkisebbik hatszázadikat is szétzuzzák.

Hanem annak a szegény tükörnek, melyet én szándékozom önk elé tartani, kegyelmezzon meg szelid jóságuk. S miért van szükség e kegyelemkérésre? Mert ez a tükör igazán mutat! mert ez a tükör nem hazug. Kegyelmezzon meg ez egy igaznak; a toilette-szobájukban függő hét-száz tükör közül egy is mind a nyolczszázat megfogja kimélni — „szelid jóságuk.” De nem — nem lépem át! a Rubicont, a melyentől ellenséges haddal várna a fölingereitnők tábora. Az az egy lépés, melyet elengedek magamnak, már a gúny mezejére vezetne; én pedig az igazság tükrét tartom kezemben.

Ez a tükör azonban másként mutat, mint az a kilencszáz, mely toilette-szobájuk falán függ. Ez a tükör elárulja a himlőt, ez a tükör a pisze ornak sem hizeleg, a nagy száját nem csucsorítja apróra: szóval, ez a tükör nagyon gomba tükör, mert ez a tükör nagyon igazmondó tükör.

Ugy van! — az igazmondás gombaság, a hízog hazugság kellemes. Így tartja ezt emberi gyarlóságunk s ezért a gáncs nemcsak a hölgyeket illeti. Mi is szeretjük a hízogest, valljuk be uraim, mert mi is hiúk vagyunk. Kisebb-nagyobb mértékben: egyikünk erre, másikunk arra, harmadikunk amarra, sőt ismertem egy fiatal urat, a ki arra volt hiú, hogy ő éppen nem hiú, egy másikat, ki minden felsőbbbségi előnyről lemondott, de a ki a világot sem szívelte volna el, ha valaki azt állítja vala,

pén elmegyünk tehát a szentegyházba és az öröm hozsánája, az égbe szálló tömjénfüst között leborulunk előtted kis Jézus, kisedek pártfogója, emberség megváltója és tanítója.

És buzgón imádvá kérünk: Szeress, őrizz, oltalmaz! Vezérelj és adj erőt a jóra, édes kis Jézus!

Hozsána néked, dicsőség és imáadásillet téged e földön és mennyben!

Mi bűnös emberek leborulunk előtted mindnyájan, téged imádvá fogadjuk jobbulásunk és imádvá kérünk:

Szeress, vezérelj, erősíts meg tetteinkben édes kis Jézus!

F. Z.

Osongrádon, 1891. december 24.

Még néhány nap és búcsút veszünk ez évtől is, mely elődei példáját követve itt hagy bennünket örökre, visszajöhetetlenül. És bár ország-világra szóló események nem történtek csendes kis városunkban, még sem térhetünk egyszerűen napirendre ezen év története fölött, mert a haladást örömmel ismerjük el és emlíjük föl, mely előbbre vitt bennünket a művelődés útján.

Nem terjeszkedünk ki az apróbb eseményekre, még az említésre méltóbbakat is csak röviden soroljuk elő, mert még sok, nagyon sok tenni való van; az elmúlt idők mulasztásait majd csak évek múlva pótolhatjuk, midőn reméljük, igaz megnyugvással és őszinte örömmel tekinthetünk vissza ama alkotásokra, melyek majdan hirdetni fogják, hogy városunk népe jó uton haladt, helyes kormányzattal volt vezérelve s az előjárók kötelességöknek híven, odaadással feleltek meg.

Ezen év történetében első sorban fel- emlíjük, hogy a nép-nevelés magasztos

ügyének előbbre vitele érdekében történtek nevezetesebb intézkedések, melyek közül csak az összes iskolák igazgatói állomásának rendszeresítését hozzuk föl, mely intézkedés helyességének már most tapasztalható üdvös volta.

Az utcái járdák kikövezése szintén ezen év törekvő munkásságának gyümölcse; mely bár nem valami nagyszerű alkotás, de mindenesetre a célnak megfelel, a közlekedést, járást-kelést megkönnyítette.

Az artézi kut nem sok idő múlva ontani fogja jó vizét és a közegészségügyre jelentékeny befolyással lesz, mert minden- esetre élvezhető, üde vízzel lát el bennünket, jobb lesz a Tisza zavaros vizénél.

A vasúthoz vezető műút kiépítése immár a megoldás stadiumába jutott. Az árlejtési hirdetmény közzé van téve, s a bizottság serényen működik, hogy e közvetlen fontosságú és az ipar, kereskedelem emelésére nagy jelentőségű intézmény mielőbb megvalósuljon. Bizony mostlátjuk már, hogy vasúti állomásunk nem alkalmas helyen van. Mennyivel czélszerűbb lett volna azt a félegyházi út végén felépíteni, s most a műút a város legelénkebb, legnagyobb forgalmú utcáján végig épülhetne, míg így tekintettel a tetemes költségre, e szép utcát nem egész végig fogja diszítani a kövezett út.

Az ipar és kereskedelem fejlesztésére nagy jelentőségű az új takarékpénztár létesítése. Van ugyan városunknak egy régibb takarékpénztára, mely a becsületes kezelés mellett igen szép virágzásnak örvend; azon- kívül hogy egy-egy részvénye után tisztességes osztalékot fizet, alapítóját évenként emeli, még közhasznú intézményekre is áldoz. Mindamellett, hogy ezen intézet kielégíti a helyi szükségletet, a szabad verseny, s különösen a különböző üzletek élénkítése szempontjából helyeseljük azok törekvését, akik egy új pénzüteket alakítása végett ez ügy élére állottak és akiknek törekvése, azt hisszük, ment minden politikai pártérdektől. Ambár nem hagyjuk megjegyzés nélkül az alakító bizottság azon eljárását, hogy a leg- utóbbi értekezletre a községi párt vezér-

gyénei közül egyet sem hívott meg. Miből az itteni viszonyokkal ismeretes bármely egyén, méltán azt következtetheti, hogy az új takarékpénztár szervező bizottságának nyíltan bevallott czélján kívül még egyéb titkos czélja is lehet. Részünkről ez esetben csak sajnálni tudánk, ha a békesség felbontását éppen ilyen fontos intézmény léte- sítésével kapcsolatban eszközölnék azok, kik a helyzettel nincsenek kibékülve, s mindenáron arra törekednének, hogy a mostani rendszert miként lehetne felforgatni s helyette újat teremteni.

Azonban hisszük, hogy ez nem fog bekövetkezni. Reméljük, hogy az új pénz- intézet alapítóinak czélja csupán városunk anyagi helyzetének emelése, az ipar és kereskedelem felvirágoztatása. És ha ez így van, akkor nyugodt lélekkel mondhatunk istenhozzádot az utolsó napjait élő esz- tendőknek, melyben városunk több szép és üdvös alkotással haladt a művelődés útján; Az utókor csak áldani fogja azok emlékét, kik ezen sok hányatáson és szenvedésen keresz- tül vergődött várost rávezették arra az ös- vényre, melynek vezérfáklyája a haladás.

(—y.)

Ujdonságok.

— december 25.

— Lapunk e száma a hármas ünnep folytán már ma megjelent. Ez alkalommal boldog ünnepeket kívánunk kedves olvasó- inknak, munkatársainknak és városunk kö- zönségének. — A legközelebbi szám január 1-én jelenik meg.

— Lapunk mai számához a „Buda- pesti Hírlap“ melléklete van csatolva, mely- re felhívjuk t. olvasóink becses figyelmét.

— Dr. Szivák Imre, Csongrád város országgyűlési képviselője f. évi december hó 27-én beszámoló beszéde megtartása végett körünkbe érkezvén, midőn erről a város közönségét értesítjük, egyuttal fel- kérjük, hogy a beszámoló beszéd meghalga-

hogy kivüle akadna még más ember is, a ki képes volna három óráig egy huzamban köpködni akként, hogy mindig egyforma nagyságú karikákat idézzen elő a víz színén.

A hiúság eredendő bűnünk; a hiúsá- got magunkkal hozzuk a világra, s hiúak vagyunk már a bölcsőben is. Kant, a leg- élesebb eszű német bölcselő, azt állítja, hogy a csecsemő sokszor minden egyéb ok nélkül csak azért sir fülhasító keser- vességgel, mert tapasztalja, hogy nem eléggé foglalkoznak vele. Ime, a hiúság a csecse- möben.

S hogy hiúak vagyunk, nők és férfiak, az nem baj, mert: valamint a méreg is, kis adagban orvosság, úgy a hiúság és ön- zés is, ha el nem fajulnak, rugói a társas- életi haladásnak. Minden tehát a mértéktől függ s hogy a hiúság fogalmát rendesen a nőkkel hozzák kapcsolatban, az onnét van, mert a hölgyeknek úgy tetszett, hogy na- gyobb adagban vegyék ki abból részüket, mint mi, férfiak.

Hanem, hogy így történt, mennyiben a nők hibája s mennyiben a miénk, uraim?

A nő akként van alkotva, hogy ha gondolkodik, akkor is leszál a szív lüktető műhejébe, hogy gondolatokat hozzon föl az érzés kamarájából; mi férfiak, ha szere- tünk, akkor is az esztől kérünk tanácsot, és érezünk gondolatainkkal. A nő szíve bel- sejleg nagyobb, mint a férfi szíve; a nő szíve, maga a nő s ezért a nő csupa érzés; ezért szeret a nő nagyobb szerelemmel és gyűlöli nagyobb gyűlölséggel. Ezért volt Me- dea szerelme nagyobb szerelem, mint Jazon szerelme és Medea gyűlölsége nagyobb

gyűlölség, mint Jazon szerelme.

De ha ez így van s hogy így van, bi- zonyítja minden lélekbuvár, akkor nagyon természetes, hogy a nők világa: az érzés világa s hogy e világ istene a szív. A szív azonban, mint a művészet örök forrása, létrehozója a szépnek. A szép pedig tetszeni kíván, következésképpen a nők tetszeni vágya is lélektani mozzanat s mint ilyen érthető és megérthető.

De kinek vágnak tetszeni a nők? Kétségkívül: a férfiaknak. S ebből szükség- képen következik az, hogy a mód, a mely- lyel nők a férfiak tetszését megnyerni tö- rekcsenek, legyen az bármily fonak, mindig a férfiakra vihető vissza.

Kétségkívül: önök, igen tisztelt höl- gyeim, tulságos adagot vettek ki az emberi hiúságból, de legyenek megnyugodva, nem- csak az önök hibája az, hogy úgy van, a mint van, mert mi férfiak sem vagyunk job- bak a Deákné vásznánál.

A divatot, a nemzetgazdák e remét — s itt megjegyzem, hogy minden férj és minden lányos apa nemzetgazda is egyszer- mind — a divatot önök csinálják, de aztán joggal kérhetik azt is, hogy: „kinek a kedvéért?“ A válasz suja pedig nem önök- ket fogja terhelné, hanem minket. Önök a bűnösök, kétségkívül; de bűnösök a mi kedvünkért; bűnösök a férfiak kedvéért.

Mikor a hazugság uralma, III. Napo- leon alatt, Franciaországban arany napjait élte, akkor önöket is Párizsból kormányozta a divat esalhatatlan pápája: Eugenia csá- szárné. Ez a szellemes asszony kifogyhatat- lan volt a divatra vonatkozó ötletekben.

Majd a ruhának afféle szabást adott, hogy isten irlalma volt, ha egy gyalog járó ur- hölgy el nem esett a szűkre szabott ruhá- ban: majd elül öszpontosítá a ruha minden szövetét, hogy a tánczos zavarban volt a fölött: mi módon vigye tánczba tánczosnő- jét, majd a hátsó központosítás jelszavát adta ki, hogy a mikor a divatos ruhába öltözött urhölgy elfoglalva zártzékét a szín- házban, vagy hangversenyben, a szinpaddal egyenlő magaslatot ért el s tizenkét mö- götte ülötől elvette az előadók láthatárának élvezetét. S mi történt? Az, hogy férfiak rendkívül neveltségessé tették önöket; a hírlapíró hírlapjában, a rajzoló képeken s a fölolvásó a fölolvásói asztalnál, de mikor aztán a hírlapíró, a rajzoló és fölolvásó bűnbánó neje odahaza négy szem közt azt mondta lelke férje urának, hogy ő (ő feleség) megelégetve a sok gúnyoltatást, bizony nem tesz fejére többé chignon s a ruhájának is józanabb szabást ad, a férj azt válaszolá: „hagyd el kedvesem, sohse légy te uttörő; ez a divat s jóllehet ferde divat, de a világnak így tetszik.“ És maradt minden a régiiben.

Megtörtént-e, nem-e, nem tudom; de akár történt meg, akár nem: a dolgon mit- sem változtat. Annak kellett volna t. i. megtörténnie, hogy valamelyik város háza- suló fiatal emberei összeesküdtek ugyancsak a város eladó lányai ellen, mert fényűzők- nek találták őket. Az összeesküvés komoly volt s a nők megadták magukat: lemond- tak a fényűzésről; piperejüket lomtárba veték s egyszerűen, túlzott egyszerűséggel öltözködének. (Folyt köv.)

tása végett a jelzett napon d. e. 11 órakor a város közházánál mentől nagyobb számban megjelenni, s a tömeges megjelenés által is igazolni sziveskedjék azon elismerést, amellyel a város közönsége országgyűlési képviselőnk részéről a város közjára érdekében annyiszor kifejtett tevékenységért méltán tartozik.

— **Influenzás világ.** A legkellemetlenebb karácsonyi ajándék az influenza, mely ugyan csak fellépett városunkban is. Akarva - nem akarva, munkaszünetet kell tartani több hivatalban és egyik-másik iskolában is. Köztisztviseltben álló főszolgabíránkat több napig szobafogságban marasztalta a muszkanátha, most meg lapunk szerkesztőjét kinozza. A tantestület több tagja és még számosan szenvedtek és szenvednek most is az influenzában, melyek a bécsi hirneves orvos véleménye szerint legjobb csillapítója a jó bor, cognak vagy arak. — Tehát igyunk!

— **Jóváhagyás.** Mészáros Imre tanítótóvá történt megválasztását a vármegyei közigazgatási bizottság legutóbbi gyűlésében jóváhagyta.

— **Iskolaszéki gyűlés.** A községi iskolaszék december havi rendes gyűlését vasárnap, e hó 27-én, d. u. 3 órakor, a szokott helyen tartja meg.

— **Az országgyűlés felosztása.** Legújabb értesülésünk szerint az országgyűlés, már január első napjaiban feloszlatatik. Ő Felsője a budai várpalotában az országgyűlés mindkét házának tagjai előtt személyesen, trónbeszéddel eszközli a felosztást. Ennek folytán, az új választások, már január végén vagy február elején megkezdődnek.

— **Vizes bor-e, vagy boros víz?** Aki ezt a kérdést meg akarja oldani, hát könnyű szerrel megteheti. Menjen be akár melyik vendéglőbe és kérjen 2 deczi újbort. Amint bele kóstol, azonnal észre fogja venni, hogy boros vízzel van dolga. Az egészben az a különös, hogy ezt a kotyvaléket bor számba adják el, de még az a legkülönösebb, hogy tulajdonképen nem egy liter borért adjuk a 40 krt, hanem egy liter vízért.

— **Állami ösztöndíj a babáknak.** A szegedi m. kir. babaképző-intézetnél a legközelebbi — márczius 1-én kezdődő — magyar-német tanfolyam 12 tanuló részére egyenkint 40 frnyi állami ösztöndíj van rendszeresítve. Főlhivom mindazokat, kik azt elnyerni óhajtják, hogy keresztlevéllel, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal fölszerelt és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett bélyegtelen folyamodványukat január hó 31-ig hozzám nyujtsák be. Dr. Mann Jakab igazgató-tanár. Szegeden, 1891. decz. 20.

— **Értesítés.** Mindazok kik a helybeli izr. nőegylet 1892 január 2-án tartandó báljára, tévedésből meghívót nem kaptak, s arra igényt tartanak, kéretnek ez iránt az egylet titkárához Dr. Sebők Adolf urhoz (lakik Faragó Antal házában a zsidó templommal átellenében) fordulni.

— **Életfogytig.** A nyáron nagy feltűnést keltett Szegeden egy büntény, melyet Lihosics Elek volt börtönőrmester követett el, aki egy rossz órájában megölte a nejét és gyermekét. A szegedi kir. törvényszék sok enyhítő körülményt tekintetbe vett a családirtó apánál s tizenötévi fegyházra ítélte.

A szegedi kir. ítélőtábla Sélley Sándor kir. táblai elnöknek elnöklete alatt 22-én tárgyalta ezt az ügyet s mivel a börtönőr a saját feleségét és gyermekét szándékosan ölte meg, merően a törvénybe foglalt büntetést alkalmazta, mely életfogytig tartó fegyházra szól.

— **Községi közgyűlés.** A községi képviselő-testület tegnap megtartott gyűléséről térszűke miatt csak lapunk legközelebbi számában referálunk.

C S A R N O K.

U t i e m l é k e k.

(Vége.)

Én azt hittém, hogy távol a várostól, valahol a hegyek között lesz az akna, de csalódtam mert benn a városban, az épületek közt van a nagyszerű sótelep. Számos nagy, gyárszerű épület van egy csoportban, melyek mind a sóbányához tartoznak s nagy sógarmadák az udvaron felhalmozva, melyek a sótörmelékekből gyűltek össze. Az udvarokon hemzseg a munkás nép; élénkség, forgalom mindenütt.

Egy nagyobb épület homlokzatán ez olvasható: „Stefánia akna.“ Oda tartottunk tehát és tudakozódásunkra valóban elvezettek egy váróterembe, hol az akna látogatók át szoktak öltözni.

Miután neveinket a látogatók névkönyvébe bejegyeztük, hozzáfogtunk az átöltözéshez.

A férfiak kaptak bő vászonkabátot, melyet bojtos zsinórral szorítottak össze derékban, továbbá bányász kucsmát a fejükre. A nők szintén bő, hosszú vászon köpenyt és piros kendőt a fejre.

Mikor e különös toilettében körülnéztük magunkat, nem állhattuk meg, hogy hangossan föl ne kaczagjunk.

Ifjabb utitársam csak elég fesch volt a bányász kosztünben, még jól is állt neki a hetykén félreapott kucsma, de az idősebb, kinek kissé hizásra hajlandó termetén megfeszült a vászonkabát, úgy nézett ki benne, mint egy kiérdemült pékmeter.

Megindultunk aztán vezetónk kalauzólása mellett a földalatti utra.

Előbb azonban megtekinteltük a nagyszerű gépezetet, mely az aknába le — s fel szállást eszközli.

Vezetónk ekkor megrántott egy éles szavu csengettyűt s a következő perczben előtünt az aknanyilásból ama bizonyos alkotmány, mely bennünket az „alvilág“-ba volt szállítandó.

Beültünk. Éppen elfértünk négyen a számunkra elhelyezett padon, míg vezetónk, ki olajlámpáját meggyújtá, állva maradt.

Az akna szája, melybe leszálltunk, úgy nézett ki, mint egy kut, s nedves, vizes oldalfalai csak még növelték ezt az illusiót.

A csengő hármat szólt, a gépezet működni kezdett, s mi sebesen ereszkedtünk lefelé.

Isten veled szép napvilág! Isten veled

pár órára csak, mi az örök éj országába, a föld alá megyünk!

Valami öt percz eltelte után ismét megállt a gép; helyben voltunk.

Egy szűk, nedves sikátorba léptünk, melyet gyéren világított meg egy homályos bányász lámpa. Hideg, nedves lég csapta meg az embert, hogy szinte borzongott bele, kivált a juliusi forróság után, melyet ott fönn megszokott. Körül, mindenütt rejtelmes homály, vak sötétség, csak vezetónk pislogó olaj lámpája terjesztett utunkra némi világosságot. Lépteink alatt tompán döngött a padló; valami akna fölött jártunk. A keskeny folyósó oldalfalairól csorgott le a nedvesség: a megereszkedett só. Vezetónk felvilágosított, hogy ez már valódi sófolyósó, ahol járunk.

Vége világosság derengett előttünk; kiértünk a szűk folyósóból.

A mi most szemünk elé tárult, valóban meglepő látvány volt.

Egy óriási boltozatos üreg, mint egy beláthatlan, hosszú terem, melynek falai és colottális boltozata mintha a leggyönyörűbb eres márványból volnának, tarka cziradáikkal és tükörsíma, mozaikszzerű felületükkel csillogva ragyogtak a villanyos lámpák fényénél.

Pedig e színpompa, e tarkaság, ragyogás mind csak káprázat, csalódás. Nem drága ércz, nem drága márvány az, a mi itt bámulatba ejt nagyszerűségével, csak az egyszerű, közönséges de azért talán még amazoknál is becsesebb ásvány: a nélkülözhetlen só.

Só itt minden: a falak, boltozat és a melyen járunk, a talaj.

Egy karzat fut végig az egész nagy bányáüreg hosszában a falak mellett és egészen fent, a boltozat közelében. Ezen haladtunk végig és letekintve a magasból az alatt dolgozó munkások a derengő félhomályban és a távolság miatt csak árny-szerű alakoknak tüntek fel. Mert bár eléggé világítottak a hosszú állványra helyezett villanyos lámpák, a borzasztó irt mégsem voltak képesek teljesen megvilágítani.

Az egész nagy irt egy szakadatlan dübörgés, zaj tölté be: a csákányok tompa ütésének hangja, megsokszorozódva a falak és üreg viszhangja által.

Végig menve a hosszú karzaton, a tulsó oldalon meredek, szűk csigalépcső vezetett le a bányába.

Megnéztük aztán, hogy hogyan vágják ki a sót. Hat hét munkás egy csoportban neki áll egy megfelelő sódarabnak, s addig vágják csákánnyal, mindig ugyanazon helyre ütve, míg fölválk az egész darab, akkor aztán elosztják koczkára és felrakják a vaskerekű szállító kocsira, melyet sineken gördítenek a lerakódó helyig.

A bánya tulsó felében vezetónk figyelmeztetett, hogy a „táncztermet“ fogja megmutatni. Tánczterem, itt a bányában?! Kérdőleg tekintettünk reá. Elmondta aztán, hogy jólsikerült bálakat szoktak itt rendezni a bánya- és sótiszték.

Gyönyörűen csiszolt sólépcsők vezettek fel a nagyszerű só bálterembe.

A parkett szintén márvánnyal vete-
kedett sima csiszolt felületével, melyen
valóban pompásan lehetett volna járni a
dreischritett. Két szép obelisz volt a terem-
ben, az egyik tisztán fehér, a másik fekete
sóból kifaragva; ezek között pedig egy csi-
nos sóasztal, kirakva mozaikszerűleg kris-
tályosóval.

A terem homlokzatán ott diszelgett a
bányászjelvény: a két keresztbetett csákány,
szintén sóból kifaragva.

Miután egyéb megtekinteni való már
nem volt a bányában, visszatértünk tehát
az előbbi uton a bányaépületbe.

Mikor felértünk a kilenczven méternyi
mélyből, itt fön isten drága napja fogadott
meleg, éltető sugaraival.

Mégis csak jobb a földön, mint a
föld alatt!

Káldorné Vigh Rózsa.

Felelős szerkesztő: ÉDER JÁNOS.
Kiadó lap-tulajdonos: SCHWARCZ SÁNDOR.

ad 8
1891

Hirdetmény.

Csongrád vármegye hajdú és tiszti
legényei részére a jövő 1892-ik évre
13 drb. mentének, 13 db. atillának,
26 magyar nadrágnak, 13 db. sapká-

nak világos kék posztóból, sárga zsi-
norzattal, továbbá 13 drb. kabátnak,
13 db. magyar nadrágnak vitorla vá-
szonból; végül 13 pár új és 13 pár
fejelés csizmának beszerzése szüksé-
gessé válván, — felhivatnak mindazok,
akik az imént megnevezett tárgyak
előállítására pályázni kívánnak, hogy
lepecsételt borítékba zárandó ajánla-
-taikat jövő évi január hó 14-ik nap-
jáig alólirotthoz (vármegyeház I-ső
emelet 11 ajtó alatt) mutassák be.

Megjegyeztetik, hogy:

a) a zártajánlatokhoz a vállalati
összegnek 10%-a mellékelendő,

b. a ruha neműekhez szükséges
posztó és egyéb anyagok, lehetőleg
valamelyik hazai gyárból szerzendők
be s úgy a szövetek, valamint a zsi-
nórzat mintái az ajánlattal együtt
mutatandók be;

c.) az ajánlatok jövő évi január
hó 15-én d. e. 10 órakor Szentesen
alólirott fent megnevezett hivatalos
helyiségében fognak felbontatni és
elbíráltatni.

Szentes, 1891. decz. hó 17-én.

Dr. Csató Zsigmond,
várm. főjegyző biz. elnök.

Rendkívül fontos talál- mány gyengeség ellen!

FÉRFIAKNAK

A cs. és kir. szab. **Potentator**-ral
gyógyulhatnak férfiak rögtön, tar-
tósan és utóbajok nélkül, még
oly esetekben is, hol semmi sem
használt; még több évi gyengült
vagy elvesztett erő is helyreál-
littatik (külsőleg észrevehetetlen,
garantírozott ártalmatlan, izgalom
nélküli, kellemes gyógy. mód.) Hi-
res tanárok elismerő nyilatkozatai
legmelegebb orvosi ajánlások és
az alaposan kigyógyultak ezernyi
hálairati érdek nélkül tanácsol-
ják a cs. és kir. szab. **Potentator**
alkalmazását. Maradandó ered-
mény. A küldés és csomagolás
diskrécióval. Tartalom és szár-
mazás felismerhetetlen. **Dr. Alt-
mann Károly**, Wien, VII., Maria-
hilfstrasse 70. sz. Felvilágosító
röpiratok kívánatra ingyen és
bérmentve küldetnek.

18

KÉPES CSALÁDI LAPOK

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkeszti **Dr. Tolnai Lajos**. Főmunkatárs: **Dr. Váradi Antal**.
Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: **Dr. Murányi Ármin**.

Előfizetési ára:

a „**HÖLGYEK LAPJA**“ című divat-melléklettel s a **REGÉNYMELLÉKLETTEL** együtt:
Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr

A „**Képes Családi Lapok**“ című hetilap új negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő írók és írónők támogatják:

Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komocsy József, Temérdek (Jeszenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inczedy László, Palágyi Lajos, Erdőy Dániel, Dengi János, Tölgvesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Csorba Palotay Akos, stb.; Beniczki-Bajza Lenke, Büther Lina, Nagyvárady Mira Kuliffay Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné Sikor Margit. V. Gaál. Karolina, Karlovszky Ida, Mericzay Karossa Irma, Erzsike stb. stb.

A „**Képes Családi Lapok**“ az összes szépirodalmi képes heti lapok között a legelénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöli; képei a jelen eseményeit s a teghiresőbb festők műveit mutatják be.

„**Hölgyek Lapja**“ című havonként kétszer megjelenő divatmelléklete a legújabb divatképeket hozza s e mellet a magyar háziasszonynak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, a kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regényvel ajándékozza meg évenként az előfizetőit.

Zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sak-, kép-, szám-, kocka és ponttalányokkal és szórétvényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

Mntatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazok, a kik ez iránt — legcélszerűbben levelezőlapon — hozzáfürdülnek.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előfizetési összeget 30 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak két regényt; és a ki aki 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy diszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető **postautalványon** minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „**Képes Családi Lapok**“ kiadóhivatala Budapest, Nagyköröncs-utca 20. szám.

➡ Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk. ➡

Csongrád, 1891. Nyomatott Schwarcz Sándor könyvnyomdájában.